

TÜRKİYE'NİN FİZİKİ ÖZELLİKLERİ VE COĞRAFİ KONUMU

•Bölgelerimiz ve en kalabalık bölümlerinin eşleştirilmesi:

- › İç Anadolu- Yukarı Sakarya Bölümü,
- › Karadeniz - Doğu Karadeniz kıyıları,
- › Ege-Kıyı ovaları,
- › Marmara - Çatalca - Kocaeli bölümü

•Türkiye'nin coğrafi konumları :

- › Matematik konum : Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık yerel saat farkının olması
- › Özel konumu : İklim özelliklerinin belirlenmesinde denizlerin etkili olması Doğudan batıya olan göç yollarının üzerinde bulunması Transit ticaretin gelişmesi özel konumu.

•Karadeniz kıyılarına ait özellikler :

- › Sinop dışında doğal limanı yoktur.
- › Boyuna kıyı tipi özelliği gösterir.
- › Kıyı önünde bir kaç kayalık dışında ada yoktur.
- › Yüksek kıyılardır.
- › Karadeniz boyuna kıyı özelliğine sahiptir.
- › Boyuna kıyılar düzdür. Girinti çıkıntı fazla değildir.

•Renklendirme ile yapılmış haritalarda 0 m ile 500 metre arasındaki yükseltiler yeşil renk ile gösterilir.

•Türkiye'de kış saati uygulaması yapıldığında İzmit 'ten geçen 30° meridyeni esas alınır. İzmit ve civarının yerel saati ile ulusal saati arasındaki zaman farkı en azdır.

•Doğu Anadolu en yüksek bölgedir.

•Akarsuları hızlı akması Hidroelektrik santrallerin kurulması için akarsuların hızlı akması üzerinde olumlu etki yapmıştır.

•Büyük Menderes ovasında yetişen incir Konya ovasında Kışların sert geçmesi sebebiyle incir yetişmez.

•Türkiye kaplıca yönünden zengin bir ülke olması neye bağlıdır:

- › Kırık Fay hatlarının fazla olmasına.

•Akdeniz kıyılarında kışların en ılık geçmesinin nedenleri:

- › Toros Dağlarının iç bölgelerin soğuşunu kesmesi.
- › Denizlerin ılımanlaştırıcı etkisi.
- › Kıyıların tropikal hava kütlelerinin etkisi altında kalması.
- › Türkiye'nin en güneyinde yer almasıdır.
- › Orman varlığının kışların ılık geçmesinde etkisi yoktur.

•Akdeniz ikliminde en yağışlı mevsim :

- › Kıştır.
- › İzmir ve Adana'da akdeniz iklimi görülür.

•İç Anadolu bölgesinde ilkbahar yağışlı, yazlar kurak geçer.

•İç Anadolu'nun doğal bitki örtüşü olan Bozkırın özellikleri :

- › İlkbahar yağışlarıyla yeşeren yazın kuruyan otsu bir topluluktur.

•Türkiyenin coğrafi özellikleri:

- › 36°-42° kuzey paralelleri ile 26°-45° doğu meridyenleri arasında yer alır.
- › En doğusu ile en batısı arasında 76 dakikalık zaman farkı vardır.
- › Güneş ışınlarını hiç bir zaman dik açıyla alamaz.
- › Kuzey kıyıları güney kıyılarından daha serindir.

- › Dört mevsim görülür.
- › Yükselteleri doğudan batıya doğru artar.

• **Ege kıyılarında yer alan körfezler :**

- › Kuşadası Gökova Edremit Güllük

• **Kıyı ovalarının özellikleri ?**

- › Yükselteleri fazla değildir.
- › Ulaşım olanakları gelişmiştir.
- › Alüvyonlarla kaplıdır.
- › Nüfus yoğunlukları fazladır.
- › Tarımsal potansiyelleri yüksektir.

• **Hem kıyı hemde deniz özelliklerini dikkate alarak, Karadeniz ve Akdenizin ortak özellikleri?**

- › Tuzluluk oranları birbirinden farklıdır.
- › Boyuna kıyı özelliği gösterirler.
- › Tuzluluk oranlarının belirlenmesinde iklim önemli rol oynamıştır
- › Kıyılar fazla girintili çıkıntılı değildir .
- › Kıyıların uygun yerlerinde delta ovaları oluşmuştur

• **Karasal iklimin özellikleri :**

- › Yazlar sıcak geçer.
- › Kışlar soğuk geçer.
- › Yazlar kurak geçer.
- › Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
- › Bitki örtüsü bozkırdır

• **Göller ve oluşumları eşleştirilmesi :**

- › İznik-Tektonik göldür .
- › K. Çekmece -Kıyı seti gölüdür.
- › Bafa- Alüvyon seti gölüdür ,
- › Tortum - Heyelan seti gölüdür,
- › Burdur -

• **Türkiye'nin yaklaşık % 98'i deprem tehditi altında olmasının nedeni?**

- › Oluşumunu yakın jeolojik devirde tamamlaması .
- › Genç kuşakta yer almasıdır.

• **Ülkemizde kar yağışlarının nelere etkisi vardır?**

- › Yeraltı sularının beslenmesi.
- › Ekili alanların soğuktan korunması.
- › Kış sporlarının gelişmesi.
- › Erimeler sonucunda taşkınların olması

• **Türkiye akarsularının özellikleri :**

- › Hızlı akarlar.
- › Boyları kısadır.
- › Hidroelektrik üretmeye uygundur.
- › Ulaşımında kullanılmazlar.
- › Taşıdıkları materyal fazladır.

• **Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımadada ülkesi olmasına karşılık denizlerin iklim üzerindeki ılımanlık ve yağış etkisi dar bir alanda görülür. Büyük bir kısmında karasal iklim etkilidir. Bu duruma yol açan temel etken :**

- › Kuzey ve güney kıyılardaki dağların uzanış yönüdür.

• **Türkiye'de kış süresinin en kısa olduğu il :**

- › Antalya

• **Türkiye'de kış süresinin en uzun olduğu il :**

- › Ardahan

• **Türkiye'de sıcaklık ile ilgili özellikler :**

- › Kış mevsiminde en düşük sıcaklık Kuzeydoğu Anadolu'da kaydedilir.
- › Güneyden kuzeye doğru yıllık sıcaklık ortalaması düzenli bir şekilde artar
- › Yaz mevsiminde en yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu'da ölçülür.
- › Sıcaklık dağılışında yükselti ve deniz etkileri önemli rol oynar.
- › Doğu Anadolu'da ocak ayı ortalama sıcaklığı İç Anadolu'dan daha düşüktür.

• **Oluşum bakımından aynı dağlara örnek :**

- › Karacadağ ,
- › Süphan,
- › Nemrut ,
- › Erciyes

• **Saros Körfezinden Gökova körfezine doğru kıyı boyunca gidildikçe görülen tablo ?**

- › Karlı gün sayısı azaldığı
- › Deniz suyu sıcaklığının arttığı
- › Deniz suyu tuzluluğunun arttığı
- › Yıllık sıcaklık ortalamasının arttığı
- › Buharlaşmanın arttığı görülür.

• **Türkiye'de erozyonun şiddetli olmasının ortaya çıkardığı sonuçlar:**

- › Baraj göllerinin toprakla dolması ,
- › Toprakların verimsizleşmesi ,
- › Sel taşkınlarının artması
- › Tarımın güçleşmesi

• **Küçükbaş hayvancılığının İç Anadolu yoğunlaşmasının başlıca nedeni :**

- › Bölgenin doğal bitki örtüsünün küçükbaş hayvancılığa uygun olması
- › İç Anadolu'nun doğal bitki örtüsü bozkırdır.
- › Bozkır küçükbaş hayvanların beslenmesinde önemlidir.

• **Ülkemizde üretim alanı en yaygın olan yeraltı zenginliği nedir?**

- › Türkiye'nin çeşitli yerlerinde çıkartılır.

• **Mutlaka hammaddenin üretildiği yerde kurulmak zorunda olan endüstri kuruluşu hangisidir?**

- › Şeker. (Şekerin Hammaddesi olan pancar tarladan söküldükten hemen sonra işlenmesi bozulmaması için zorunluluktur)

• **Hangi elektrik santrali diğerlerinden farklı bir özellik gösterir?**

- › Hirfanh hidroelektrik santralidir. (Su gücüyle çalışır.)

• **Linyitle çalışan termik santrallere örnek verelim :**

- › Afşin-Elbistan ,
- › Yatağan ,
- › Soma ,
- › Çayırhan

• **Kastamonunun özellikleri :**

- › Batı Karadeniz'de dağlık bir alandadır.
- › Yol yapımı zordur.

• **Türkiye'nin dış ticaretinde önemi olan bazı tarım ürünleri ile yeraltı kaynakları :**

- › Pamuk-Bakır ,

- › Tütün-Bor ,
- › Fındık-Krom ,
- › Zeytin-Zımpara taşı

• **Yalnızca ülke ihtiyacını karşılayabilen ve dış ticaretimizde önemi olmayan ürünler?**

- › Muz
- › Taşkömürü

• **Karadeniz Bölgesinde turizmin gelişmemesinde olumsuz etkisi olan faktörler ?**

- › Yılın büyük bölümünün yağışlı geçmesi ,
- › Kıyıda plajların yetersiz oluşu

• **Çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmesi sebebiyle Türkiye kendi kendine yeten sayılı ülkelerden biridir. Bu durumun en önemli nedeni :**

- › Ülkede çeşitli iklimlerin görülmesi ve dört mevsimin yaşanması

• **İklim şartları tarım ürünlerinin yetiştirilmesini belirleyen temel faktördür. Aynı iklim şartlarında yetişmesi mümkün olmayan tarım ürünleri bir arada verilmiştir:**

- › Çay-buğday

• **Aynı iklim şartlarında yetişmesi mümkün olan tarım ürünleri bir arada verilmiştir:**

- › Tütün-pamuk ,
- › Şekerpancarı-tütün ,
- › Üzüm-buğday ,
- › Turunçgil-zeytin

• **Ülkemizde haşhaş üretimi devlet kontrolü altında olmasının nedeni :**

- › Haşhaşın amaç dışı kullanımı

• **Ülkemizde hayvan sayısı fazla olmasına karşılık, hayvansal üretimin yetersiz olması neye bağlıdır?**

- › Mera hayvancılığın yaygın olarak yapılması

• **Makinelı tarımın yapılamayacağı yerler:**

- › Doğu Karadeniz Bölümü (Arazinin engebeli ve tarım topraklarının küçük olduğu yerlerde makinelı tarımı zorlar.)

• **Makinelı tarım yapılabileceği yerlere örnek :**

- › Marmara Bölgesi ,
- › Ege Bölgesi ,
- › Güneydoğu Anadolu Bölgesi ,
- › İç Anadolu Bölgesi

• **Sanayinin en çok geliştiği bölge olan Marmara Bölgesinde sanayinin kurulması için gerekli önemli şartlar nelerdir?**

- › İş gücü
- › Sermaye
- › Ulaşım
- › Pazarlama

• **Bursa' da bulunan sanayi kolu :**

- › Bursa –Otomotiv

• **İskenderun'da bulunan sanayi kolu :**

- › İskenderun -Demir-çelik

• **Büyük baş hayvancılık en çok yaygın olduğu bölgeler?**

- › Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgeleri

• **Türkiye'de kara ve demir yolu ulaşımını zorlaştıran etkenler :**

- › Dağların batı-doğu doğrultusu uzanışı ,
- › Yükseltinin fazla oluşu,
- › İç bölgelerin sert karasal iklimi,
- › Derin ve geçit vermeyen akarsu ve vadilerin varlığı

• **Endüstri tesislerinden hangisinin dağılımı ülkemizde daha çok yaygınlık gösterene örnek :**

- › Şeker

• **İzmir limanı, Türkiye'nin ikinci büyük limanıdır. İzmir limanının gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin önemli bir rolü olanlar:**

- › Ard bölgesinde dış ticarete önemli yer tutan ürünlerin yetiştirilmesi ,
- › Yükleme, boşaltma vinçleri ve depolama tesislerinin yeterli oluşu,
- › Ard bölgesiyle ulaşımının kolay olması ,
- › Geniş bir hinterlandının olması

• **Endüstri dallarının hangisinin üretiminde tarımsal hammaddeden yararlanılmaz?**

- › Çimento

• **Endüstri dallarının hangisinin üretiminde tarımsal hammaddeden yararlanır?**

- › Konserveler
- › Dokuma
- › İlaç
- › İçki

• **Türkiye'de iç ticaret oldukça gelişmesine etkisi olanlar:**

- › Ülkede değişik iklimlerin görülmesi ,
- › Ulaşım ağının gelişmiş olması,
- › Sanayinin dengeli dağılması,
- › Çeşitli yerlerde farklı tarım ürünlerinin yetişmesi

• **İthalatımızda önemli yer tutan ürünler:**

- › Ham petrol
- › Demir-çelik
- › Gübre
- › İlaç

• **İhracatımızda önemli yer tutan ürün:**

- › Tekstil

• **Türkiye'de elektrik enerjisi en çok hangi kaynaktan elde edilir?**

- › Akarsu

• **Ülkemizde diğer coğrafi bölgelere göre; yükseltisi en fazla, maden yönünden en zengin, hidroelektrik üretim potansiyeli en fazla olan coğrafi bölge:**

- › Doğu Anadolu

• **İç Anadolu Bölgesinde aşağıda yetişme özellikleri verilen tarım ürünlerinin hangileri yetiştirilir?**

- › Yazın kuraklık isteyen tarım ürünleri
- › İlkbaharda yağış isteyen tarım ürünleri
- › Çok fazla yağış istemeyen tarım ürünleri
- › Yazın sıcaklık isteyen tarım ürünleri
- › İç Anadolu'da kış mevsimi soğuk geçtiğinden kışın ılımanlık isteyen tarım ürünleri yetiştirilemez.

• **Marmara Bölgesi özellikleri:**

- › Ortalama yükseltinin az, engebeliğin fazla olmadığı bir bölgedir.

- › Ulaşımın kolay olması.
- › Ekili-dikili alanların çok olması .
- › Deniz etkilerinin geniş bir alana yayılması,
- › Toplu yerleşmenin görülmesi.

• Marmara bölgesinin coğrafi konumundan kaynaklanan üç çeşit iklimin olması Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesine sebep olur.

• **Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinin ortak özellikleri:**

- Kıyı tipleri (Her iki bölgede de dağların kıyıya paralel uzanması nedeniyle boyuna kıyı tipi görülür.)

• **Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinin farklı özellikleri:**

- › Yağış rejimleri,
- › Yazsıcaklık ortalamaları ,
- › Deniz suyu tuzlulukları ,
- › Yetiştirilen tarım ürünleri

• Ege Bölgesin yer şekilleri ile ilgili olarak dağlar kıyıya dik uzanır.

• **Ege bölgesinde fiziki, beşeri ve ekonomik özellikler üzerinde yer şekillerinin yolaçtığı sonuçlar :**

- › Kıyıda çok fazla körfez ve yarımada bulunması,
- › Deniz etkilerinin 150-200 km kadar içeriye sokulabilmesi,
- › Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın kolay olması ,
- › İzmir limanının art bölgesiyle balantısının kolay olması

• **Ege bölgesinde Termik santrallerinin çok olması neyle ilgilidir ?**

- › Zengin linyit yataklarının varlığı ile

• **Karadeniz Bölgesi özellikleri :**

- › Türkiye'nin en çok yağış alan bölgesidir.
- › Kentleşme oranı düşüktür,
- › Dağlar kıyıya paralel uzanır.
- › Genelde göç verir.
- › Çayın tamamını, fındığın büyük bir kısmını üretir.
- › Karadeniz Bölgesinde kırsal nüfus fazladır

• **Güneydoğu Anadolu projesi tamamlandığında hangisinde artış gözlenecektir?**

- › Sulanabilen arazi artar ,
- › Enerji üretimi artar ,
- › Sanayi kuruluşları artar ,
- › Tarımsal çeşitlilik artar Bölgede iş imkanları artar
- › Bölge dışına yapılan göçler azalır

• **Uludağ-Ergene nehri - Manyas gölü - Yenişehir ovası hangi bölgemizde yer alır?**

- › Marmara Bölgesi içinde yer alır

• Marmara ve Ege Bölgeleri kaplıca turizmi yönünden gelişmiştir. Bu durumdan bölgelerin hangi ortak özelliği etkili olmuştur?

› Yer yapıları (Her iki bölgede de fay hatları bulunmaktadır. Bu da bölgelerin kaplıca yönünden zengin olmalarını sağlamıştır.)

• **Ege, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinde çok yetiştirilen ve Türkiye ekonomisinde yer tutan ürünler :**

- › Zeytin Ege,
- › Turunçgil Akdeniz,
- › Ayçiçeği Marmara'da

• **Marmara Bölgesinin bir bölümünde Kara deniz ikliminin etkili olduğunu gösteren ürün :**
› Fındık

• **İç bölgeleri kıyı bölgelerinden ayıran en önemli özellik :**
› Karasal iklimin egemen olması

• **Akdeniz kıyılarının kış mevsiminde Türkiye'nin en sıcak yeri olmasında etkisi olan sebepler:**
› Denizlerin ıslanlaştırıcı etkisi ,
› Torosların iç bölgelerdeki soğuğu kıyıya ulaştırmaması ,
› Türkiye'nin güneyinde yer alması ,
› Sıcak hava kütlelerine açılması

• **İki denize birden kıyısı olan ilimiz?**
› İzmit

• **Ege Bölgesinde üretim yapan endüstri kuruluşları hangi hammaddeyi bölge dışından sağlar?**
› Petrol arıtma

• **Ege bölgesinde yer alan turistik değerler:**
› Pamukkale travertenleri ve Efes antik kenti

• **İç Anadolu bölgesinde yer alan volkanik dağlar ?**
› Erciyes
› Karadağ
› Hasan
› Melendiz

• **Güneydoğu Anadolu Bölgesinin özellikleri?**
› Ekonominin temeli hayvancılığa dayanır.
› Yaz mevsiminde Türkiye'nin en sıcak yeridir.
› Yükseltisi fazla değildir
› Türkiye'nin tek petrol üretim alanıdır.
› Yerşekilleri sadedir.

• **Yukarı Sakarya Bölümünü İç Anadolu Bölgesinin diğer bölümlerinden ayıran özellikler :**
› Daha kalabalık olması
› Sanayisinin gelişmiş olması
› Başkentin burada olması
› Bölgenin Marmara ve Ege'ye açılan kapısı durumunda olması ,
› İkliminin daha elverişli olmaması

• **İç Anadolu Bölgesi Güneydoğu Anadolu Bölgesinden daha az yağış almasına rağmen Güneydoğu Anadolu'da tarımda sulamaya daha çok ihtiyaç duyulmasının nedeni?**
› Güneydoğu Anadolu'da yaz kuraklığının daha fazla hissedilmesi

• **Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin birbirine benzeyen yönleri :**
› Yerşekilleri özellikleri

• **Erzurum-Kars bölümünün özellikleri :**
› Ortalama yükseltisi fazladır.
› Kışlar çok soğuktur.
› Büyükbaş hayvancılık en önemli ekonomik faaliyettir.
› Yaz süresi kısadır.

• **Baraj gölleri çok olan bölgelerimiz:**
› Ege,
› Karadeniz ,
› Doğu Anadolu ,

› Güneydoğu Anadolu

• **Baraj gölleri az olan bölgemiz:**

› Marmara

• **İç Anadolu'nun doğal (fiziki) özellikleri :**

› Ova ve platoların geniş yer tutması,

› Karasal iklimin varlığı ,

› Bitki örtüsünün bozkır olması ,

› Bölgede volkanik dağların varlığı

• **Akdeniz Bölgenin ekonomik varlığı ile ilgili olanlar :**

› Keçiborlu kükürt yatakları ,

› Adana dokuma sanayi ,

› İsparta gül üretimi ,

› Seracılığın en gelişmiş bölge olması